

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ *dvisaptatitamaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvisaptatitamaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmalakṣmaṇābhyāṃ citāgninā kabandhasya dāhō
divyarūpaṃ dhṛtvā tēna śrīrāmāya sugrīvēṇa saha maitrīṃ
kartuṃ saṃmatidānam

ēvamuktau tu tau vīrau
kabandhēna narēśvarau |
giripradaramāsādyā
pāvakaṃ visasarjatuḥ || 3.72.1 ||

lakṣmaṇastu mahōlkābhi -
rjvalitābhiḥ samantataḥ |
citāmādīpayāmāsa
sā prajajvāla sarvataḥ || 3.72.2 ||

taccharīraṃ kabandhasya
ghṛtapiṇḍōpamaṃ mahat |
mēdasā pacyamānasya
mandaṃ dahata pāvakaḥ || 3.72.3 ||

savidhūya citāmāśu
vidhūmō'gnirivōtthitaḥ |

arajē vāsasī bibhra -

nmālyam divyam mahābalaḥ || 3.72.4 ||

tataścītāyā vēgēna

bhāsvarō virajāmbaraḥ |

utpapātāśu samhr̥ṣṭaḥ

sarvapatyaṅgabhūṣaṇaḥ || 3.72.5 ||

vimānē bhāsvarē tiṣṭhan

haṃsayuktē yaśaskarē |

prabhayā ca mahātējā

diśō daśa virājayan || 3.72.6 ||

sō'ntarikṣagatō vākyaṃ

kabandhō rāmamabravīt |

śṛṇu rāghava tattvēna

yathā sītāmavāpsyasi || 3.72.7 ||

rāma ṣaḍ yuktayō lōkē

yābhiḥ sarvaṃ vimṛśyatē |

parimṛṣṭō daśāntēna

daśābhāgēna sēvyatē || 3.72.8 ||

daśābhāgagatō hīna -

stvam hi rāma salakṣmaṇaḥ |

yatkṛtē vyasanaṃ prāptaṃ

tvayā dārapradharṣaṇam || 3.72.9 ||

tadavaśyaṃ tvayā kāryaḥ

sa suhṛt suhṛdām vara |

akṛtvā nahi tē siddhi -

mahaṃ paśyāmi cintayan || 3.72.10 ||

śrūyatāṃ rāma vakṣyāmi

sugrīvō nāma vānaraḥ |

bhrātrā nirastaḥ kruddhēna

vālinā śakrasūnunā || 3.72.11 ||

ṛṣyamūkē girivarē

pampāparyantaśōbhitē |

nivasatyātmavān vīra -

ścaturbhiḥ saha vānaraiḥ || 3.72.12 ||

vānarēndrō mahāvīrya -

stējōvānamitaprabhaḥ |

satyasandhō vinītaśca

dhṛtimān matimān mahān || 3.72.13 ||

dakṣaḥ pragalbhō dyutimān

mahābalaparākramaḥ |

bhrātrā vivāsītō vīra

rājyahētōrmahātmanā || 3.72.14 ||

sa tē sahāyō mitraṃ ca

sītāyāḥ parimārgaṇē |

bhaviṣyati hi tē rāma

mā ca śōkē manaḥ kṛthāḥ || 3.72.15 ||

bhavitavyaṃ hi taccāpi

na tacchakyamihānyathā |

kartumikṣvākuśārdūla

kālō hi duratikramaḥ || 3.72.16 ||

gaccha śīghramitō vīra

sugrīvaṃ taṃ mahābalaṃ |

vayasyaṃ taṃ kuru kṣipra -

mitō gatvādya rāghava || 3.72.17 ||

adrōhāya samāgamyā

dīpyamānē vibhāvasau |

na ca tē sō'vamantavyaḥ

sugrīvō vānarādhipaḥ || 3.72.18 ||

kṛtajñāḥ kāmarūpī ca

sahāyārthī ca vīryavān |

śaktau hyadya yuvāṃ kartuṃ

kāryaṃ tasya cikīrṣitam || 3.72.19 ||

kṛtārthō vākṛtārthō vā

tava kṛtyaṃ kariṣyati |

sa ṛkṣarajasāḥ putraḥ

pampāmaṭati śaṅkitaḥ || 3.72.20 ||

bhāskarasyaurasaḥ putrō

vālinā kṛtakilbiṣaḥ |

sannidhāyāyudhaṃ kṣipra -

mṛṣyamūkālayaṃ kapim || 3.72.21 ||

kuru rāghava satyēna

vayasyaṃ vanacāriṇam |

sa hi sthānāni kārtsnyēna
sarvāṇi kapikuñjaraḥ || 3.72.22 ||

naramāṃsāśināṃ lōkē
naipunṣyādadhigacchati |
na tasyāviditaṃ lōkē
kiñcidasti hi rāghava || 3.72.23 ||

yāvat sūryaḥ pratapati
sahasrāṃśuḥ parantapa |
sa nadīrvipulān śailān
giridurgāṇi kandarān || 3.72.24 ||

anviṣya vānaraiḥ sārdhaṃ
patnīm tē'dhigamiṣyati |
vānarāṃśca mahākāyān
prēṣayiṣyati rāghava || 3.72.25 ||

diśō vicētuṃ tāṃ sītāṃ
tvadviyōgēna śōcatīm |
anvēṣyati varārōhāṃ
maithilīm rāvaṇālayē || 3.72.26 ||

sa mēruśṛṅgāgragatāmaninditāṃ
praviṣya pātālatalē'pi vāśritām |
plavaṅgamānāmṛṣabhastava priyāṃ
nihatya rakṣāṃsi punaḥ pradāsyati || 3.72.27 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
aranyakāṇḍē dvisaptatitamaḥ sargaḥ ||